

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU

Z działalności Kongresu Ruchów Miejskich w 2019 r.

Okoliczności

1. Granice okresu, który podsumowujemy wyznaczają:

– Okres **ocen powyborczych** związanych z wyborami miejskimi 2018, który zamknął się na przełomie 2018/18 z jednej strony.

– I zamknięcie pierwszego etapu realizacji Projektu instytucjonalizacyjnego (PROO 1a), finansowanego przez **grant z NIW**, co miało miejsce z końcem 2019 r. + dwa miesiące podsumowań i sprawozdań.

2. Uwarunkowanie zewnętrzne:

– Z jednej strony nie sprzyjały działalności ruchów miejskich, bo uwaga opinii publicznej była skupiona na **kampaniach wyborczych** do Parlamentu Europejskiego (wybory w maju'19) oraz Sejmu i Senatu (wybory w październiku'19), więc zainteresowanie konkretnymi kwestiami miejskimi było utrudnione.

– Z drugiej strony – ruchy miejskie jako teoretycznie (wyobrażony) potencjalny sojusznik **budziły zainteresowanie podmiotów partyjno-politycznych** aktywnych w wyborach, odbywały się więc pewne „tańce godowe”, otrzymywaliśmy też różne propozycje, dzięki którym dane nam było dodatkowo publicznie zaistnieć, jak również odnieśliśmy z tego pewne korzyści.

Sprawy wewnętrzne, formalne i nie tylko

O niektórych wiedzą wszyscy, o innych tylko niektórzy, ale to nie znaczy, że nie trzeba było się przy nich napracować.

– Najistotniejszą zmianę formalną w KRM przyniosły **wybory władz Związku na II kadencję**, podczas walnego zebrania 21 czerwca'19 Ostródzie. W zarządzie z 7 osób zostały dwie, w komisji rewizyjnej jedna (też do czasu...). Stąd zarząd obecnie sprawozdający zeszłoroczną działalność odpowiada jedynie za nieco ponad pół roku działalności KRM – od wyboru do końca roku.

Ale podsumowujemy cały rok.

– Zostało zwołane **nadzwyczajne walne zebranie** członków KRM we wrześniu ub.r. – dla podjęcia uchwał umożliwiających wystąpienie do sądu rejestrowego o uzyskanie **statusu OPP**. W ramach tych uchwał niezbędne były **zmiany w Statucie**, wymagane przez ustawę dot. OPP.

– W lipcu musieliśmy **zmienić bank**, który przechowuje pieniądze KRM – kiedy mBank na skutek wewnętrznego chaosu zablokował nam konta, przenieśliśmy się do **BNPParibas**, którego oferta była najlepsza. Obecnie tam mamy rachunki.

– Zarząd (stary i nowy) odbył **ponad 10 zebrań** w realu, ale jednocześnie obradował wielokrotnie (albo permanentnie...) w sieci, podejmując decyzje, przekazując sobie informacje i wypracowując opinie, stanowiska itd.

– Mamy wreszcie stabilną, nową obsługę **księgową**.

– Inne atrybuty KRM (siedziba, adres, członkowie, podstawowe konstytutywne założenia i dokumenty) nie uległy istotnym zmianom, albo żadnym.

NAJWAŻNIEJSZE PRZEDSIĘWZIĘCIA w DZIAŁALNOŚCI KONGRESU w 2019 r.

Oprócz niżej skrótowo omówionych przedsięwzięć KRM podejmował szereg innych, licznych działań, mniej kompleksowych i zapewne nie wszystkie zostaną dalej przywołane.

1.

Zaprogramowanie, organizacja/przygotowanie/finansowanie i realizacja **VI Kongresu Ruchów Miejskich w Ostródzie i Iławie** w dniach 21-23 czerwca'19.

Był to jak niemal wszystkie wcześniejsze Kongresy na swój sposób **przełomowy**, o nowej jakości. Duża w tym zasługa operacyjnego organizatora czyli Stowarzyszenia Inicjatyw Możliwych RzeczJasna z Ostródy i jego liderów, Kingi Wiśniewskiej i Tomka Esden-Tempskiego.

– VI Kongres pn. „**Miasta małe, średnie i duże**” miał za cel główny zwrócenie uwagi na problemy miast nie będących metropoliami, których obecność w polu uwagi KRM jest zdecydowanie zbyt mała. Dlatego po raz pierwszy odbywał się poza metropoliami – w dwóch sąsiadujących miastach powiatowych: Ostródzie i Iławie.

– Ponad 160 uczestników zamiejscowych reprezentowało **aż 28 miast małych** i średnich oraz 12 największych – to proporcje odwrotne niż w przypadku wcześniejszych Kongresów.

– Po raz pierwszy dzięki dotacji **Fundacji im. S.Batorego** mieliśmy zapewnione tak **szerokie finansowanie** imprezy (87 tys. PLN), w tym honoraria dla ok. trzydziestu prelegentów i koordynatorów tematów. I nasza federacja była po raz pierwszy formalnym organizatorem Kongresu. Korzystaliśmy ze wsparcia Powiatu Ostródzkiego i Miasta Iława.

– Także po raz pierwszy **program Kongresu** powstał w oparciu o **internetowy plebiscyt** wśród uczestników: najpierw było otwarte zbieranie propozycji tematów, potem – internetowe głosowanie.

W trakcie VI Kongresu miało miejsce ok. **30 wydarzeń**: debat, warsztatów, szkoleń, prezentacji. Wiodące tematy to:

- Ruchy miejskie u władzy, władza ruchów miejskich.
- Wykluczenie transportowe mniejszych miast.
- Srebrne tsunami, czyli seniorzy i miejskie polityki senioralne.
- Ekologia miejska – miasta a zmiany klimatu.
- Miejskie topy i wtopy.
- Media w małych miastach – czy jest jeszcze możliwe niezależne dziennikarstwo.
- Autonomia i polityczna podmiotowość miast – debata zamknięcia.
- Miasto równych szans
- + szereg innych

Poza programem odbyła się żarliwa dyskusja kilkudziesięciu uczestników Kongresu z prezydent Gdańska **Aleksandrą Dulkiem**, która złożyła wizytę uczestnikom Kongresu, na temat „21 tez samorządowych” przygotowanych przez opozycyjnie zorientowanych ojców i matki miast w kontekście zbliżających się wyborów parlamentarnych.

W uzupełnieniu komentarz Edwina Bendyka z Tygodnika POLITYKA:

<https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/mojemiasto/1797738,1,ruchy-miejskie-po-kongresie.read>

2.

Realizacja pierwszego etapu 2,5 rocznego Projektu dotowanego przez **Narodowy Instytut Wolności**, w ramach programu **PROO1a** (Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich) mającego na celu **rozwój instytucjonalny KRM**, pn. „**Związek Stowarzyszeń KONGRES RUCHÓW MIEJSKICH wzmocniona platforma współpracy ruchów miejskich w Polsce**”.

Pierwszy etap obejmował drugie półrocze 2019: 1 lipca – 31 grudnia. Z powodu faktu, iż pierwszą transzę pieniędzy na półroczną realizację Projektu otrzymaliśmy **pod koniec listopada**, intensyfikacja działań realizacyjnych miała miejsce w głównie dwóch ostatnich miesiącach roku. Można przyjąć, że był to okres budowania „firmy” z marszu, metodą prób i błędów, w trakcie realizacji zadań projektowych. Na tyle skutecznie, że sprawozdanie za I etap zostało przyjęte przez darczyńcę i nastąpił ciąg dalszy.

Kilkadziesiąt osób uczestników i sympatyków KRM było zaangażowanych w takiej lub innej formie, odpłatnie lub wolontariacko w realizację tego etapu projektu. **Nabór** na kluczowe stałe stanowiska pracy (6 osób) był przeprowadzony w **sposób otwarty** przede wszystkim wśród członków KRM.

Nastąpiło **znaczne ożywienie** działalności w ramach KRM. Istotne tu znaczenie miało np. zniesienie barier finansowych umożliwiające adekwatne do potrzeb przemieszczanie się po kraju osób aktywnych – dotąd koszty podróży i noclegów często nas blokowały.

Główne działania w ramach Projektu rozwoju instytucjonalnego KRM:

- Zorganizowanie stałego wsparcia **prawnego** dla władz KRM i wsparcia organizacji członkowskich, oraz prawnych aspektów działań na zewnątrz.
- Dwa regionalne **spotkania sieciujące** ruchów miejskich: w Kielcach 15 listopada (m.in. spotkanie z działaczami ruchów miejskich z Kielc oraz Województwa Świętokrzyskiego) i w Warszawie 14 grudnia (m.in. Noc Praktyk Miejskich, warsztaty z komunikacji oraz z fundrisingu).
- Zaprowadzenie we współpracy ze Stowarzyszeniem Miasto Jest Nasze **biura KRM** w Warszawie, gdzie odbywały się spotkania władz i przedstawicieli organizacji członkowskich.
- Postawienie nowego **portalu internetowego** KRM, intensywne publikacje nowych materiałów naszej narracji miejskiej autorstwa akademików, ekspertów i aktywistów. Portal jest „w budowie”, bo jego struktura zakłada ciągły rozwój i modyfikacje w zależności od potrzeb i sytuacji. Zapewniona ciągła obsługa redakcyjna i informatyczna.
- Zintensyfikowana i sprofilowana została obecność i aktywność KRM w **mediach społecznościowych** (fanpage i grupa na FB, konto na Twitterze, Instagram..), ze szczególnym ukierunkowaniem na wymianę informacji z organizacjami członkowskimi Kongresu.
- Zlecenie opracowania mini-monografii (ok. 70 stron maszynopisu znormalizowanego, autor prof. Paweł Kubicki UJ) pn. „**Portret ruchów miejskich**”, która jest pierwszą oficjalną publikacją KRM, obecnie w opracowaniu graficznym.
- Zlecenie i opracowanie profesjonalnej **Strategii komunikacyjnej** KRM (firma Propsty, Warszawa), której wdrożenie zoptymalizuje naszą wewnętrzną i zewnętrzną komunikację, co pozwoli wyjść z „bańki informacyjnej”.
- Zlecenie i opracowanie **Strategii fundrisingowej** (Agnieszka Płoska, Gdynia), której wdrożenie ma długoterminowo doprowadzić KRM do samowystarczalności finansowej, na poziomie zaspokojenia potrzeb materialnych umożliwiających efektywne działanie.
- Zrealizowaliśmy dwie **akcje fundrisingowe** – zrzutki.
- Został zakupiony **sprzęt** elektroniczny: laptop, drukarka i rzutnik multimedialny.
- Została podjęta próba nowego opracowania **identyfikacji wizualnej** KRM, niekoniecznie satysfakcjonująca, więc zostały wykorzystane tylko pojedyncze elementy niezbędne w bieżącej działalności.
- Zleciliśmy stałą, całościową obsługę **księgową** biura rachunkowemu Profitax z Poznania.

3.

Przygotowanie i 3 dniowy udział Kongresu Ruchów Miejskich z własnym stoiskiem i programem w Strefie Społecznej (było tam kilkadziesiąt organizacji z całego kraju) podczas **Święta Wolności i Solidarności w Gdańsku, 4-5 czerwca**, zorganizowanego dla uczczenia 30 rocznicy wyborów 1989 r.

Między innymi podjęliśmy następujące działania lub braliśmy udział:

- Promowaliśmy KRM oraz VI Kongres w Ławie i Ostródzie, który następował niecałe 3 tygodnie po gdańskiej imprezie. Opracowaliśmy i wydrukowaliśmy ulotkę promocyjną, kolportowaliśmy nasze materiały, w tym 15 Tez Miejskich.
- Uzgadnialiśmy treść a następnie podpisaliśmy razem z co bardziej progresywnymi prezydentami miast i liderami krajowych organizacji społecznych **Deklarację o współpracy**: „Samorządna Rzeczpospolita. Deklaracja partnerstwa samorządów i organizacji społecznych”.
- Braliśmy przez prezes Martę udział w **debacie plenarnej** „Samorządna Rzeczpospolita. Samorząd, organizacje społeczne i aktywność obywatelska we współczesnej demokracji”.

– Poprowadziliśmy dyskusję pt. „**Jak działać w mieście**” wokół treści publikacji „Anty-bezradnik przestrzenny. Prawo do miasta w działaniu”.

– Odbyły się Warsztaty „**Miasto Równych Szans**”, będące kontynuacją i rozwinięciem tematyki zapoczątkowanej podczas V KRM na Śląsku i Zagłębiu w 2017 r.

4.

Udział w pracach nad aktualizacją (nową) Krajową Polityką Miejską.

W pracach uczestniczyli przedstawiciele i przedstawicielki naszych organizacji członkowskich:

Patryk Białas, **Środowisko i adaptacja do zmian klimatu**

Joanna Erbel, **Mieszkalnictwo**

Marta Jaskulska, Paweł Górny, **Transport i mobilność miejska**

5.

Przygotowanie i dwudniowy udział jako partner z własną „sceną” i programem w **Kongresie Polityki Miejskiej w Kielcach** w dniach 14-16 listopada. Oraz udział liderów Kongresu Ruchów Miejskich jako ekspertów w debatach tematycznych, prowadzonych przez organizatorów (Instytut Rozwoju Miast i Regionów z Krakowa).

<https://kongres.miasta.pl/program/program-kongres-polityki-miejskiej>

– Przeprowadziliśmy panel dyskusyjny na temat różnych punktów widzenia na „**prawo do miasta**” z udziałem naukowców i aktywistów ruchów miejskich.

– Prowadziliśmy **sesję „kalejdoskopową”** poświęconą prezentacji działań naszych organizacji członkowskich w ramach idei Polityki Miejskiej, na temat zieleni w mieście, smogu i innych.

– Nasi liderzy występowali jako eksperci w sesjach: **Przestrzeń miejska, Rozwój gospodarczy miast.**

– Przedstawiciele naszych organizacji członkowskich referowali także wyniki prac w **grupach tematycznych** (patrz pkt. 4)

6.

Działania dotyczące **pozyskania środków finansowych** na działalność programową Kongresu, czyli realizację celów statutowych.

Sensowne jest ich wyodrębnienie, niezależnie od sprawozdania finansowego, bo same w sobie wymagały zarówno wysiłku jak i twórczego myślenia a także obsługi. W obszarze finansów Kongresowych nastąpił w 2019 r. jakościowo-ilościowy przełom, mieliśmy dochody i wydatki roczne powyżej ćwierć miliona złotych, kiedy w poprzednim roku było to mniej niż 10 tys. zł. Bezpośrednio przełożyło się to na większe możliwości działania, intensywność, ruchliwość (przejazdy), powstawanie nowych treści naszej narracji miejskiej (honoraria), itd.

– **Składki** członkowskie – jak na nasze realia spłynęło ich dużo, ponad 7500 zł, kiedy minimum jakie powinniśmy uzyskać to ok. 8 tys. zł. Ale to oznacza, że część organizacji członkowskich nie płaciła wcale, kiedy inne wносиły do wspólnej kasy 2-3 razy więcej niż uzgodnione minimum: 20 zł/mies. czyli 240 zł rocznie.

– **Pierwsza faktura** wystawiona w imieniu KRM (i ona nie będzie ostatnia...) – Miasto Gdańsk zapraszając organizacje społeczne na obchody 30lecia wyborów 1989 potraktowało ich (czyli nasz) udział jako odpłatną działalność pożytku publicznego i zapłaciło 3 tys. zł tytułem naszych kosztów w imprezie.

– **Fundacja S. Batorego** wsparła w wyniku naszych zabiegów organizację VI Kongresu grantem w wysokości ok. 96,5 tys. zł, co pozwoliło zdjąć ciężar wydatków – kosztów przyjazdu z uczestników, a najaktywniejszych wynagrodzić (w tym prelegenci, obsługa, koordynacja itd.).

– **Dotacja z NIW** na rozwój instytucjonalny KRM i wsparcie ruchów miejskich jest największa, to na dwa i pół roku ponad 646 tys. zł., a w roku minionym 164 tys. To jest dokonanie i zasługa liderów Stowarzyszenia Inicjatyw Możliwych RzeczJasna z Ostródy, którzy skutecznie opracowali wydyskutowany wniosek i złożyli w NIW.

– **Uznanie KRM za OPP** – została w tej sprawie wykonana spora praca (walne nadzwyczajne ze zmianą Statutu + uchwała o zakresie działalności OPP prowadzonej przez KRM) i poniesione koszty (wynagrodzenie kancelarii prawnej), jak na razie bez sukcesu. Prawdopodobnie system broni się przed uszczupleniem wpływów z PIT. W naszym przypadku wystarczyło, że sąd rejestrowy podjął postanowienie (odmowne) kilka dni po terminie, po którym straciliśmy potencjalne prawo do 1% z podatku. Kontynuujemy podjęte działania.

INNE DZIAŁANIA „PUNKTOWE” KRM

● **Udział i współkreowanie w maju publicznej debaty w Fundacji S. Batorego pn. „Miasto jako wspólnota”, z udziałem prezydentów miast i naukowców, prowadzonej i wymyślonej przez Edwina Bandyka z Tygodnika POLITYKA.**

Nagranie: <https://www.batory.org.pl/wydarzenia/miasto-jako-wspolnota/>

● **Apel do władz miast ws jawności w planowaniu przestrzennym.**

W marcu 2019 organizacje zrzeszone w KRM przy wsparciu Sieci Obywatelskiej Watchdog Polska, z inicjatywy „Magazynu Miasta” skierowały do władz wybranych polskich miast wnioski o udostępnienie rejestrów decyzji o ustaleniu WZ i decyzji o ustaleniu LICP, wniosków o sporządzenie lub zmianę MPZP; wniosków o pozwolenie na budowę i decyzji o pozwoleniu na budowę, itd.

● **Stanowisko publiczne KRM ws referendum w Lublinie**

W kwietniu 2019, na kilka dni przed planowanym referendium przestaliśmy władzom miasta Lublina i mediom to Stanowisko, z inicjatywy lubelskich aktywistów miejskich. Dotyczyło zmiany planu miejscowego oraz studium przestrzennego umożliwiających zabudowę tzw. Górek Czechowskich, zgodnie z dążeniem dewelopera, właściciela terenu. Referendum deweloper przegrał, ponadto z powodu niskiej frekwencji było ono nieważne.

<https://kongresruchowmiejskich.pl/nasze-tematy/lad-przestrzenny/item/17-stanowisko-w-sprawie-referendum-dot-gorek-czechowskich-lublin>

● **Patronaty Kongresu Ruchów Miejskich,**

Kongres udzielił kilku patronatów honorowych, w tym m.in. dla Zielonego Uniwersytetu, Festiwalu Książka i Miasto w Poznaniu (Prawo do Miasta) oraz dla Tygodnia Drzew i Festiwalu Ekoidei w Białymstoku, organizowanych przez Instytut Działań Miejskich.

● **Konsultacje, opinie, stanowiska**

- 2019/11/30 opinia dot. przyszłości ruchów miejskich;
- 2019/11/20 komentarz do raportu Polskiego Alarmu Smogowego – wytyczne dla władz samorządowych;
- 2019/11/14 komentarz do wyniku wyborów do Sejmu RP;
- 2019/11/10 opinia o procesach tworzenia i jakości planów adaptacji do zmian klimatu;
- 2019/10/20 komentarz do ogólnopolskich badań dot. sąsiedztwa w „blokowiskach”;
- 2019/06/23 stanowisko dotyczące zmian rad dzielnic w Łodzi;
- 2019/06/23 stanowisko wobec postawy polskiego rządu, który zawetował zobowiązanie Unii Europejskiej do neutralności klimatycznej do 2050 roku;
- 2019/06/21 stanowisko wobec 21 tez samorządowych;
- 2019/06/03 podpisanie „Deklaracji partnerstwa samorządu i organizacji społecznych”;
- udział członków i członkiń Zarządu KRM w konferencjach, debatach, forach, np. konferencja Miasto moje a w nim (Świecie), debata Ochrona i kształtowanie przestrzeni publicznych (Warszawa, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego).

POST SCRIPTUM

Wyzwania stojące przed KRM

Rekomendacje dla dalszej działalności KRM

1. Praca intelektualna nad narracją miejską ruchów miejskich, na różnych poziomach ogólności: od refleksji ogólnej nad miastami i miejskością, przez eksperckie diagnozy i prognozy dotyczące np. konkretnych miast albo problemów – po pragmatyczną wiedzę o tym jak skutecznie działać w mieście. Akumulacja wypracowanej wiedzy, przez np. publikowanie.

Na tej podstawie – zorganizowana, systematyczna **edukacja** uczestników ruchów miejskich oraz innych chętnych mieszkańców.

2. Odnalezienie się KRM w mniejszych i małych miastach, przewyciężenie perspektywy metropolitalnej ruchów miejskich, wypracowanie adekwatnej i atrakcyjnej oferty dla działaczy w małych miastach, tworzenie sieci kontaktów i współpracy, kreowanie narracji miejskiej odnoszącej się do małomiejskiej rzeczywistości.

3. Powiększenie liczby organizacji członkowskich KRM (aktywnych). Nie jesteśmy federacją o charakterze masowym, ale w dużym stopniu (ale nie decydującym) siła naszego oddziaływania politycznego zależy od liczebności naszych szeregów. Biurokracja miejska, która często jest naszym adwersarzem (ZMP, UMP itd...) ma tu nad nami sporą przewagę.

4. Integracja, współpraca i wspieranie wzajemne w środowisku ruchów miejskich, nie tylko pośród organizacji członkowskich KRM. Ruchy miejskie są bardzo zróżnicowane pod względem doświadczenia, kompetencji, praktyki i te mniej zaawansowane często nie poradzą sobie bez pomocy. W konkretach, jak i działaniu w ogóle.

5. Zdecydowany wzrost obecności problematyki miejskiej, ruchów miejskich i KRM w ogólnopolskich **mediach mainstreamu**. W mediach lokalnych radzimy już sobie dość dobrze. W krajowych, tak sobie.

6. Zbudowanie struktur i prowadzenie systematycznego lobbingu politycznego u władzy centralnej w miejskich sprawach. Mamy już dobre przyczółki.

7. Długoterminowa stabilność i bezpieczeństwo finansowe. Obecny, korzystny stan rzeczy nie potrwa wiecznie sam z siebie.